

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Қазақ анимациясы: ұлттық стиль мен заманауи технологиялар

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.06.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/180845/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Автор: Эрмухамедова Асема Қазақ анимациясы: ұлттық стиль мен заманауи технологиялар Қазіргі кезеңде визуалды мәдениет қоғам санасына тікелей әсер ететін факторлардың біріне айналды. Әсіресе жас ұрпақтың дүниетанымы мен ұлттық санасының қалыптасуында...

Автор: Эрмухамедова Асема

Қазақ анимациясы: ұлттық стиль мен заманауи технологиялар
Қазіргі кезеңде визуалды мәдениет қоғам санасына тікелей әсер ететін факторлардың біріне айналды. Әсіресе жас ұрпақтың дүниетанымы мен ұлттық санасының қалыптасуында анимация өнерінің рөлі ерекше. Қазақ анимациясы — тәуелсіздік алғаннан кейін жаңа серпін алып, ұлттық болмысты, фольклор мен дәстүрді заманауи тәсілдер арқылы жеткізудің тиімді тетігіне айналды.

Қазақ анимациясының тарихи даму кезеңдері:

Қазақ анимациясы ХХ ғасырдың ортасынан бастап қалыптаса бастады. Алғашқы туындылардың бірі — “Қарлығаштың құйрығы неге айыр?” (1967 ж., реж. Әмен Қайдаров) — қазақ анимация өнерінің іргетасын қалаған шығарма болды. Бұл туындыда қазақ ертегісінің мазмұны, дәстүрлі бояу түс гаммасы, ұлттық кейіпкерлер мен пейзаж арқылы көрерменге жақын образдар ұсынылды.

1990-жылдардағы тоқырау кезеңінен кейінгі жаңа серпін тәуелсіздікпен бірге қайта жанданды. Қазіргі таңда анимация ұлттық идеяны, мәдени құндылықтарды глобализация жағдайында сақтап қалу құралы болып отыр.

Ұлттық стиль: мазмұн мен форма:

Ұлттық стиль тек дәстүрлі киімдер мен ою-өрнектерден тұрмайды. Ол — ұлттық дүниетаным, салт-дәстүр, аңыз-әпсана, тілдік ерекшеліктер, қазақы мінез-құлық, табиғатқа қатынас, т.б. кешенді сипат. Мысалы, “Ер Төстік”, “Алтын сақа”, “Момын мен Момын емес” мультфильмдерінде кейіпкерлердің сөйлеу тілі, сюжет құрылымы, қазақ фольклорына тән символика анық байқалады. Ұлттық стиль арқылы анимация тек

қызықты оқиға емес, мәдени кодты жеткізетін құралға айналады.

Заманауи технологиялардың рөлі:

XXI ғасырдағы анимация сандық технологияларсыз өмір сүре алмайды. Бүгінде 2D және 3D графика, компьютерлік анимация, визуалды эффектiлер, дыбыс синхрондау, интерактивті интерфейстер кеңінен қолданылуда.

“Мұзбалақ” (2018) мультфильмі осының айқын дәлелі. Заманауи графикалық тәсілдер мен ұлттық идеяның тоғысуы арқылы фильм халықаралық сапаға жақын өнім болып шықты. Мұнда бүркіт бейнесі — қазақтың еркіндік пен тектілік символы ретінде ұсынылған.

Ұлт пен технология: қарама-қайшылық па, әлде үндестік пе?

Көп жағдайда «технология — батыстық», «ұлттық стиль — дәстүршіл» деген түсінік қалыптасқан. Алайда қазіргі қазақ анимациясы осы екі ұғымның үйлесімділігін дәлелдеп отыр. Ұлттық идея заманауи құралмен жеткізілсе ғана жас ұрпаққа тартымды әрі түсінікті болмақ.

Жапония, Корея, Қытай анимациясы — ұлттық стиль мен технологияның бірігуі арқасында әлемдік нарықта танымал болды. Қазақ анимациясы да осы бағытты ұстанса, ұлттық мәдениеттің жаһандық деңгейге шығуына жол ашады.

Қазақ анимациясы — ұлттық рухты сақтаудың, балаларға қазақи тәрбие мен танымды сіңірудің ең заманауи әрі тиімді жолдарының бірі. Бұл салада ұлттық стиль мен заманауи технологияны ұштастыра білу — уақыт талабы. Сондықтан анимация тек өнер емес, стратегиялық мәдени құрал ретінде бағалануы тиіс.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.